

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

BLUE ECONOMY

Baltic Sea2Land

Latvijas piekrastes ainavu novērtējums

Kristīna Veidemane, Anda Ruskule, Agnese Reķe
Baltijas Vides Forums

<https://interreg-baltic.eu/project/balticsea2land/>

Prezentācijas saturs

- Pētījuma konteksts
- Metodoloģija
- Novērtējuma rezultātu pārskats
- Rezultātu pielietojamība un pieejamība

Konteksts

- **Ainavu politikas ieviešanas plāns 2024.–2027. gadam** (MK. rīkojums 28.03.2024)
- 2. Rīcības virziens: ... *ainavu pētniecības uzlabošana*
  - 2.2. *Veikt ainavu pētījumus dažādos mērogos lauku un pilsētvidē ar mērķi to rezultātus iekļaut politikas un teritorijas attīstības plānošanas dokumentu projektos*
- Rezultāts: *Pilnveidota ainavu pētījumu metodika lauku un pilsētvidē*
- Rezultatīvais rādītājs: *1 piekrastes ainavu izvērtējums KPR teritorijā*

Konteksts

- **Jūras plānojums 2030**

Lai samazinātu vēju parku ierīkošanas jūrā konfliktus ar citu nozaru interesēm un esošajiem izmantošanas veidiem, izsniedzot licenci vēja parku izpētes zonā, jāņem vērā, būtiski ir izvērtēt VES ietekmi uz piekrastes ainavu.

- **Stratēģija "Latvija 2030«, Telpiskās attīstības perspektīva**

Jānosaka Latvijai tipiskās un unikālās ainavas, jāveic to inventarizācija un jāizstrādā priekšlikumi ainavu apsaimniekošanai un procesu monitoringam

Teritorijas plānojumos jānosaka prasības un nosacījumi, kas paredz ainaviski nozīmīgu vietu aizsardzību

Īsumā par pētījumu

- **Interreg projektā Baltic Sea2Land**
- Piekrastes ainavu novērtējumu veica biedrības «Baltijas Vides Forums» ekspertu komanda **2024. gadā,**
- **Galvenais ainavu novērtējuma mērķis:** nodrošināt piekrastes ainavu informāciju par plānošanu atbildīgajām institūcijām nacionālā un reģionālā līmenī.
- Pētījuma rezultāti tiek izmantoti **Apvārsnis «SELINA» projektā,** demonstrējot kā ainavu kvalitātes novērtējums integrējas ar ekosistēmas pakalpojuma pieeju.

A scenic view of a harbor with many sailboats, a green boat on a sand dune, and tall grass in the foreground. The word "Metodologija" is written in blue text on a white rectangular background in the center of the image.

Metodologija

Metodoloģija

Pieeja:

- Replicēta Interreg Land-Sea-Act projektā izmantotā ainavu novērtēšanas metode, kas tika testēta Dienvidkurzemes novadā 2020.-2021.gadā, kur novērtējums tika dots **ainavu telpas līmenī**
- Pieeja balstās uz Lielbritānijā izstrādāto ainavu īpašību novērtēšanas pieeju (Swanwick, 2002)
- Pieeja ir saskanīga ar nacionālās pētniecības programmas projekta «[LandLat4Pol](#)» ainavekoloģisko novērtējumu, kas Latvijas ainavas hierarhiski parāda un raksturo 3 līmeņos: ainavzemes, apvidi, areāli un nodefinē iekšzemes ainavu tipoloģiju

Metodoloģija

- Novērtējums veikts **ainavu telpu līmenī**.
- Aina telpa ir pēc biofizikāliem un sociāliem apstākļiem izdalīta strukturāli un funkcionāli relatīvi viendabīgas telpiska vienība
- Novērtējums veikts 5 km platā joslā no krasta līnijas
- Atsevišķi novērtētas pludmales un iekšzemes aina telpas, attiecīgi ir atšķirīga ainu tipoloģija.
- Novērtējums veikts, kombinējot lauka novērojumu datus un pieejamos telpisko datu slāņus.

Metodika jeb galvenie soļi:

1. Ainavu telpu tipoloģijas precizēšana gan iekšzemei, gan pludmalei;
2. Ainavu novērtējuma indikatoru atlase un pielāgošana nacionālajam līmenim
3. Ainavu telpu izdalīšana, izmantojot pieejamos ģeotelpiskos datus,
4. Lauka darbi: vizuāli vērtējamo rādītāju novērtēšana izvēlētos punktos, izmantojot ArcGIS Survey 123 aplikāciju, fotofiksācijas, ainavu telpu robežu precizēšana,
5. Kamerālie darbi: lauka darbu datu apkopošana, novērtējumu kalibrēšana, punktu novērtējuma pārrēķināšana ainavu telpu līmenī, kartogrāfiski vērtējamo rādītāju novērtēšana, gala rezultātu aprēķināšana.
6. Rezultātu vizualizācija kartēs
7. Ainavu telpu novērtējumu apraksti Latvijas Ainavu atlantā

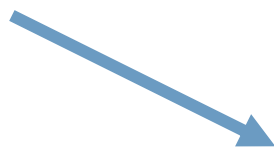

Ainavu tipoloģija

Iekšzemes ainavu telpu tipi	Pludmales ainavu telpu tipi
Urbānā apbūves ainava	Osta
Urbānā zaļā ainava	Niedru pludmale
Ostas un industriālā ainava	Piejūras pļava
Ciemu ainava	Smilts-grants-oļu-laukakmeņu pludmale
Ezeru un mitrzemju ainava	Smilts-grants-oļu-laukakmeņu pludmale ar augāju
Upju ainava	Smilšu pludmale
Purvu ainava	Smilšu pludmale ar augāju
Kāpu ainava	Smilšu pludmale ar oļiem
Līdzenumu agrārā ainava	Stāvkrasts ar smilts-grants-oļu-laukakmeņu pludmali
Līdzenumu agrārā mozaīkainava	Stāvkrasts ar smilšu pludmali
Līdzenumu meža ainava	Stāvkrasts ar smilšu pludmali ar oļiem
Līdzenumu meža mozaīkainava	
Viļņota reljefa meža mozaīkainava	
Poldera ainava	

Ainavu telpu vērtēšanā tika analizētas **ainavu raksturojošās īpašības (kvalitātes)**:

- Ainavas estētika,
- Ainavas unikalitāte,
- Ainavas daudzveidība,
- Ainavas dabiskums,
- Kultūras mantojums ainavā,
- Rekreācija un tūrisms, tostarp publiskā pieejamība.

Indikatori

Rādītāji – iekšzemes ainavas

Kritēriji

Estētika

- Ainavas atvērtība - K
- Augstvērtīgas/izteiksmīgas skatu ainavas - L
- Pievilcīgi ainavas elementi - L
- Ainaviski pievilcīgu ceļu klātbūtne - L
- Vizuālais piesārņojums un degradējošie elementi – L

Unikalitāte

- “Ainavu dārgumi” -nacionāli un reģionāli unikālas ainavas -K

Daudzveidība

- ZLV daudzveidība - K
- Ainavas mazie elementi - L
- Apdzīvojuma struktūra - K

Dabiskums

- Ūdens plūsmu dabiskums - K
- Industriālo un ražošanas objektu sastopamība - L
- ES nozīmes aizsargājamo biotopu īpatsvars - K
- ĪADT īpatsvars - K

Kultūras mantojums

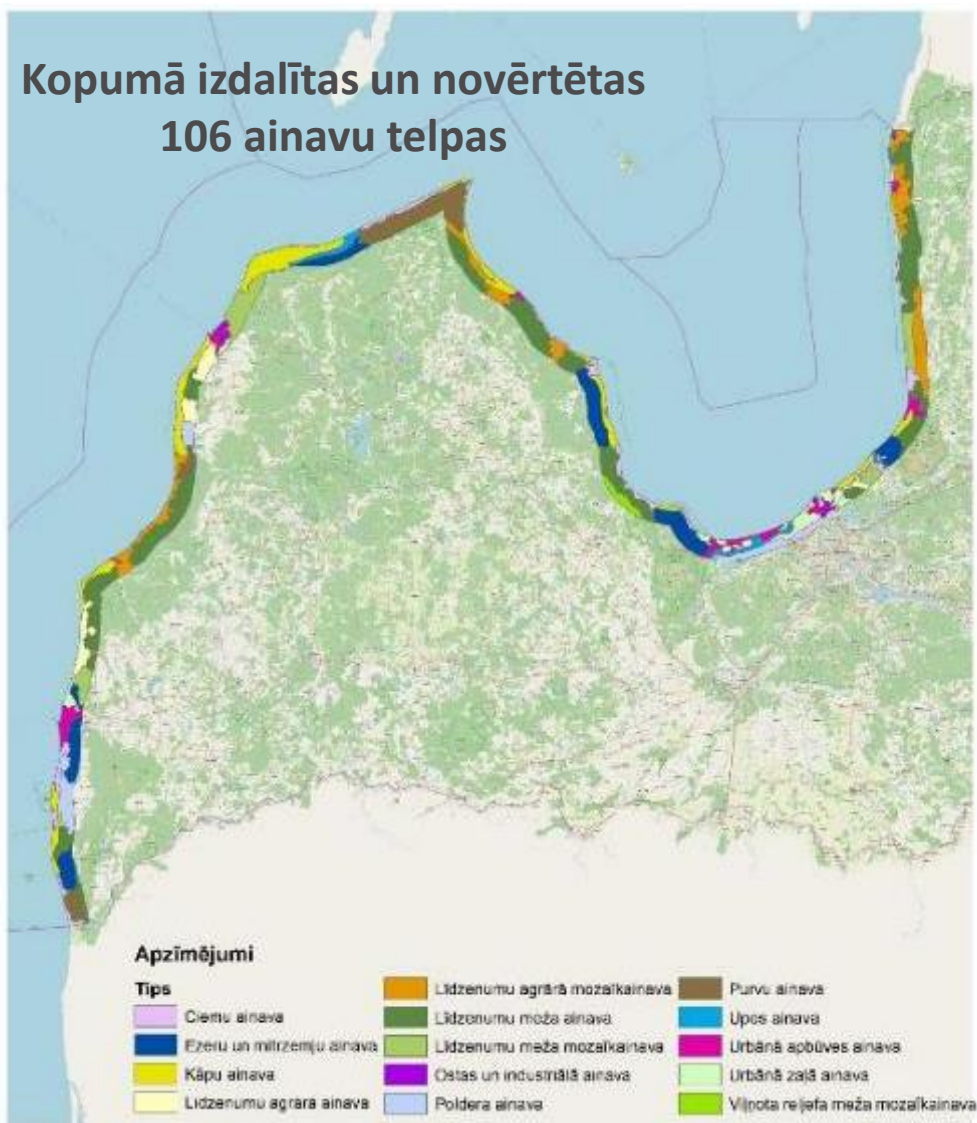
- Vēsturiskās telpiskās struktūras klātesamība - L
- Kultūras pieminekļu skaits - K
- Kultūras pieminekļu daudzveidība - K
- Tradicionālās (pirmspadomju) apbūves īpatsvars - L
- Ainavā vizuāli ievērojami vēsturiskie elementi – enkurobjekti - L

Rekreācija un tūrisms

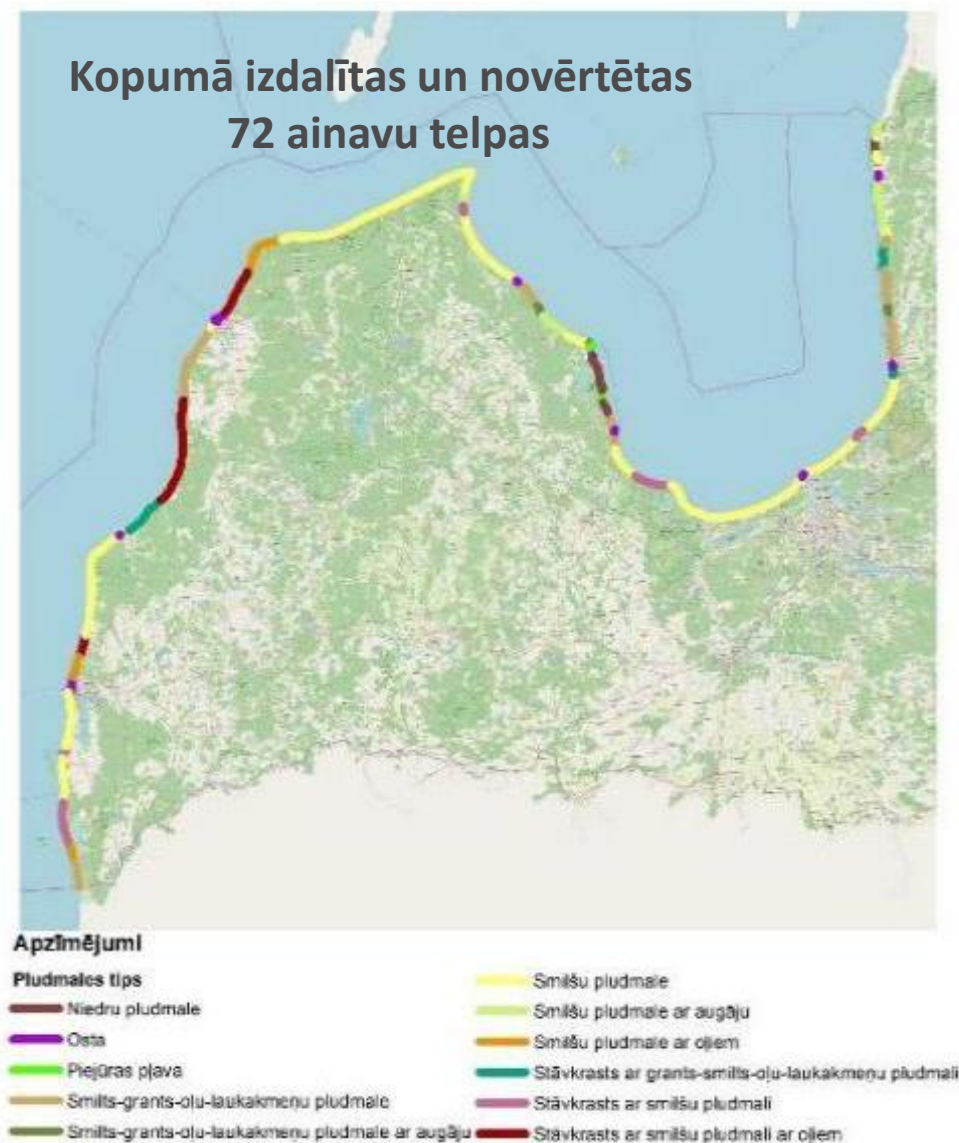
- Tūrisma objektu izvietojums un blīvums – L
- Dabas parku, nacionālo parku, dabas pieminekļu esamība - K
- Tūrisma infrastruktūras daudzveidība - L
- Pieejamība - L
- Nakstmītņu pieejamība - K
- Velomaršruti - K

Ainavas īpašības jeb kvalitātes

Iekšzemes ainavu telpas

Pludmales ainavu telpas

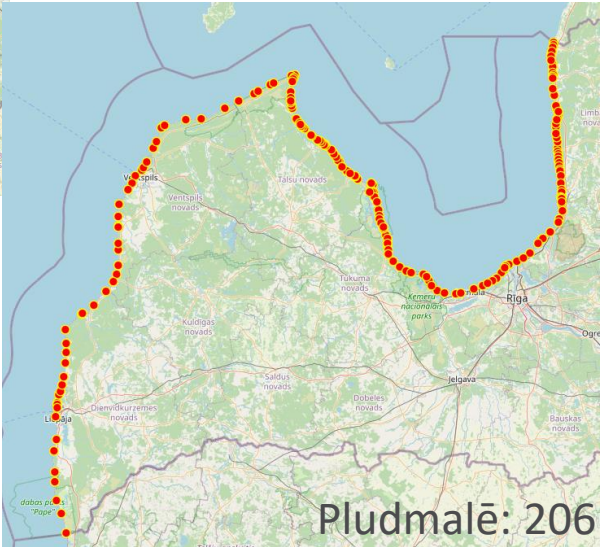
Lauka darbi

Kopumā lauka darbos apsekoti un novērtēti vairāk nekā 600 punkti

Min. punktu skaits telpā: 2

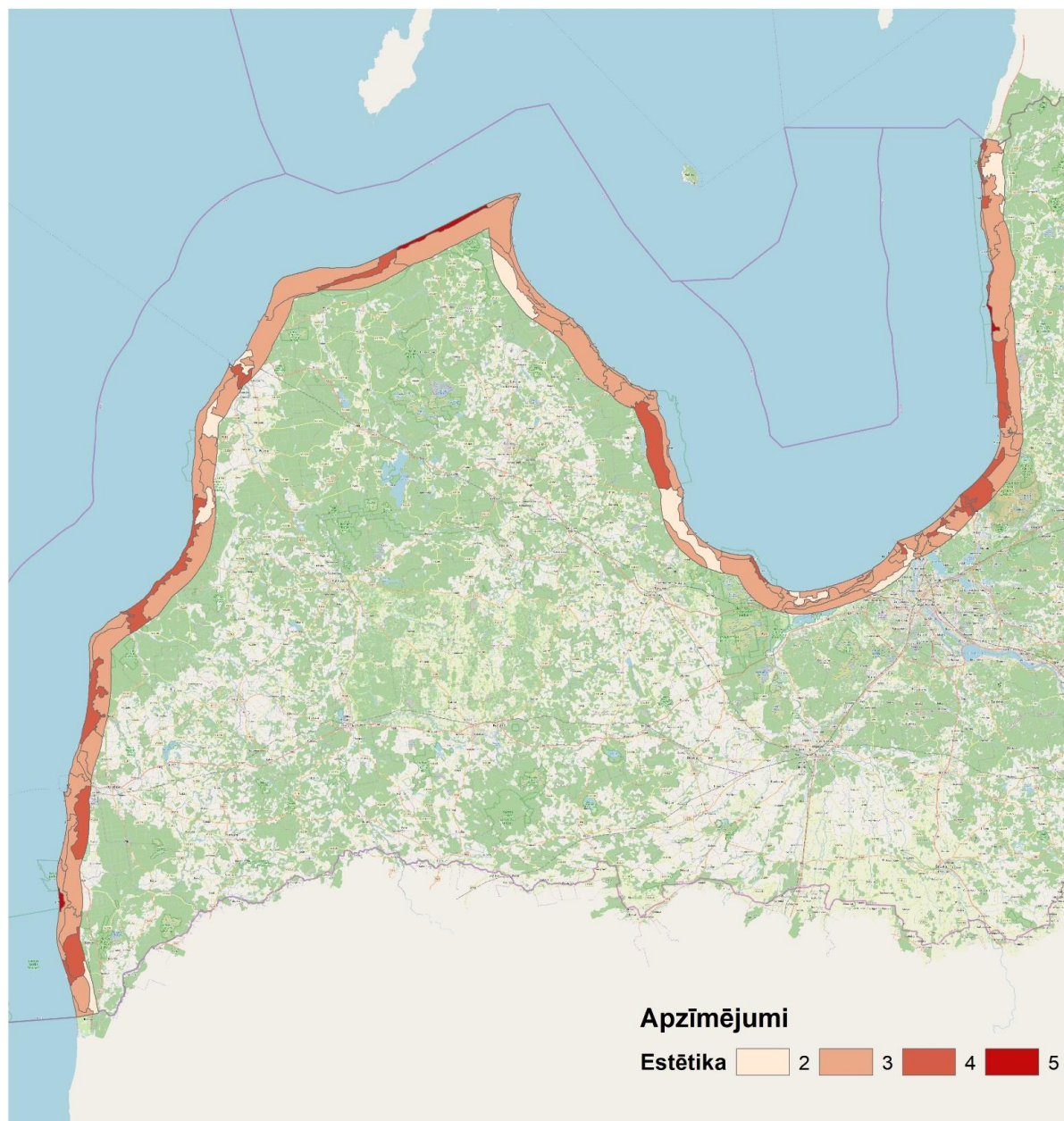
Punkti vismaz ik ~5km

A photograph of a beach scene. In the foreground, numerous vertical wooden posts, likely driftwood, are scattered across the sand. The posts vary in height and are weathered. In the background, there are sand dunes covered with low-lying green vegetation. The sky is blue with some light clouds. A semi-transparent white banner is overlaid across the middle of the image, containing the word 'Rezultāti' in blue text.

Rezultāti

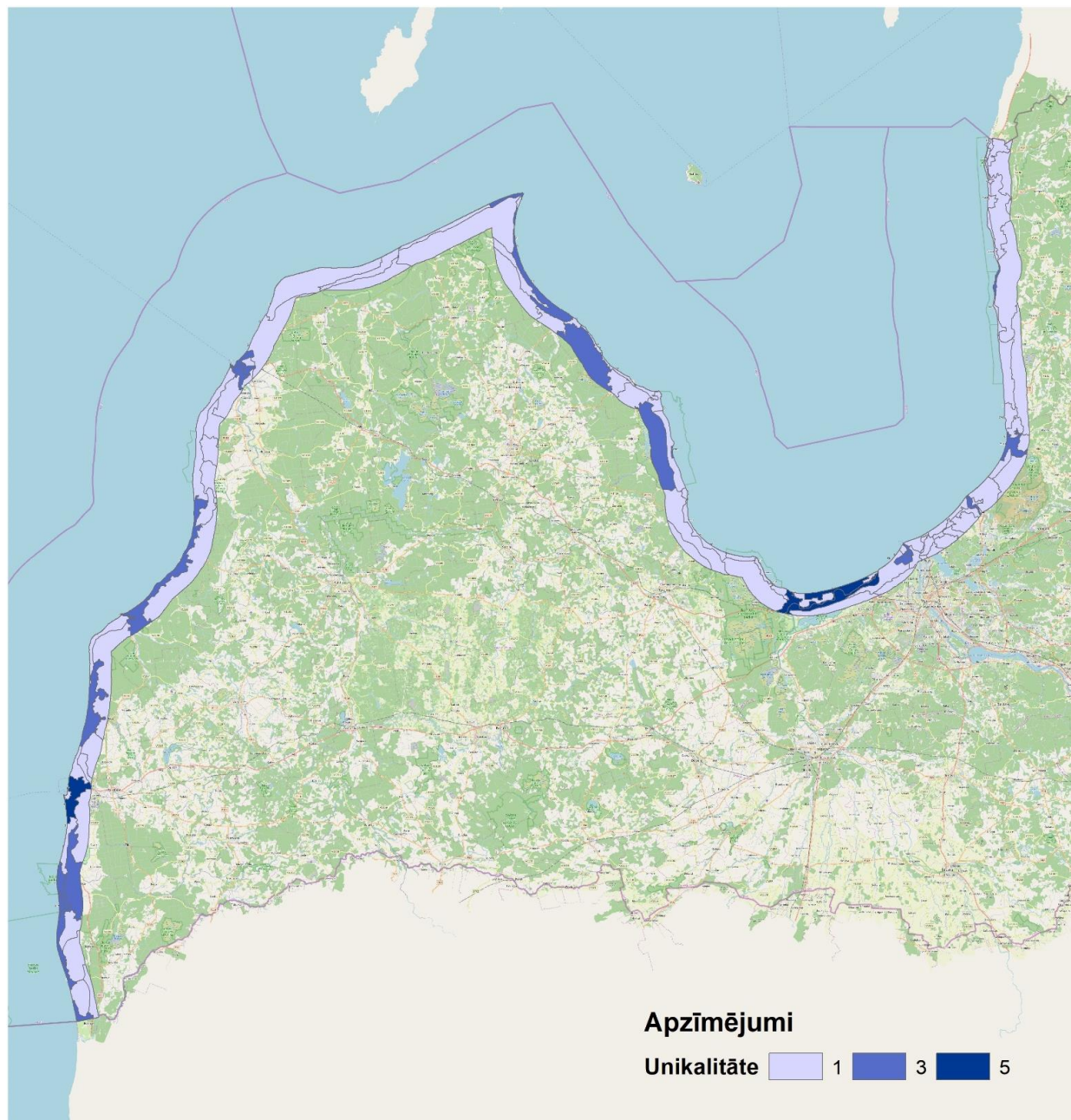
Estētikas novērtējums iekšzemes ainavu telpās

Estētikas novērtējums pludmales ainavu telpās

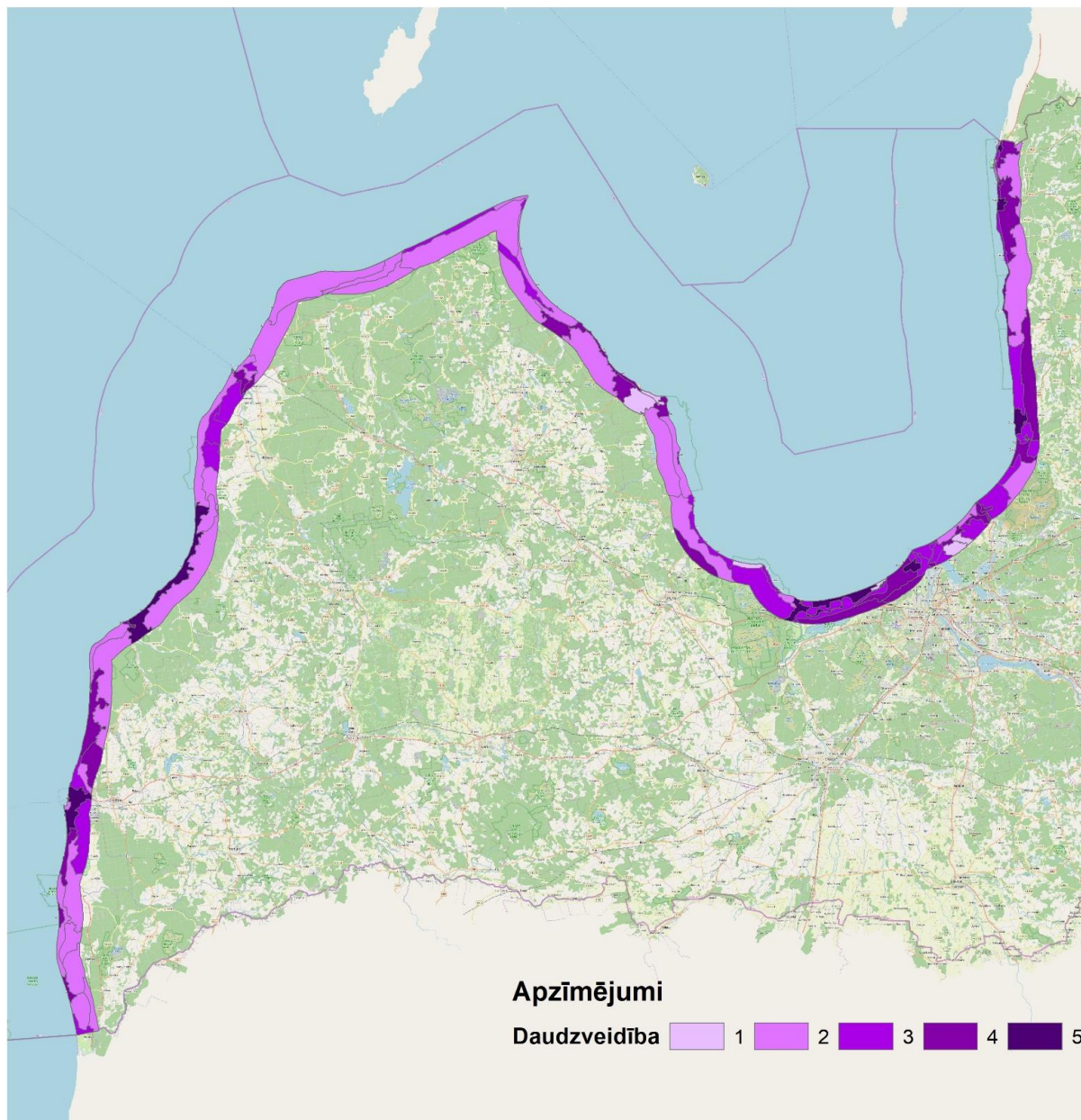
Unikalitātes novērtējums iekšzemes ainavu telpās

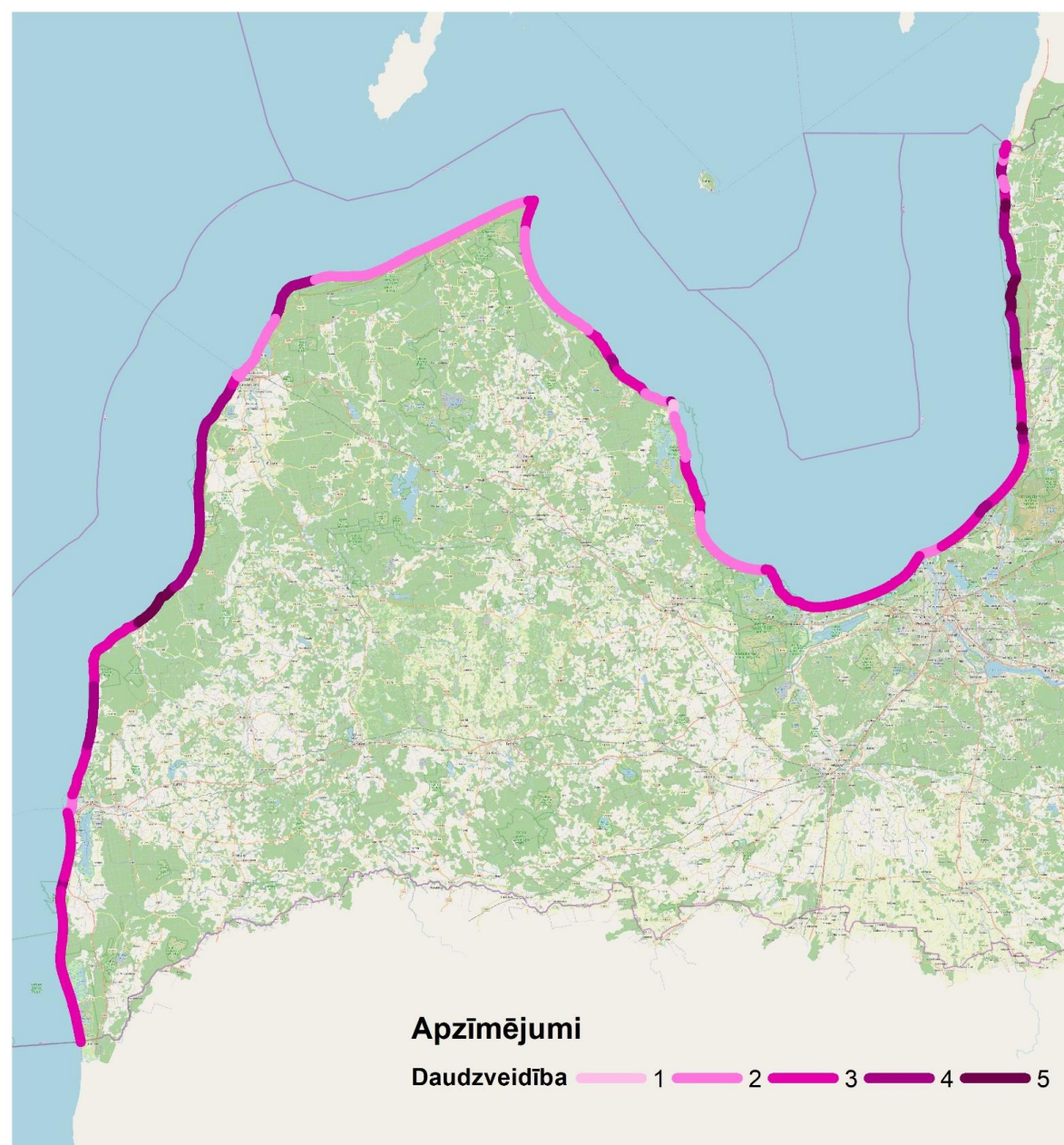
Unikalitātes novērtējums pludmales ainavu telpās

Daudzveidības novērtējums iekšzemes ainavu telpās

Daudzveidības novērtējums pludmales ainavu telpās

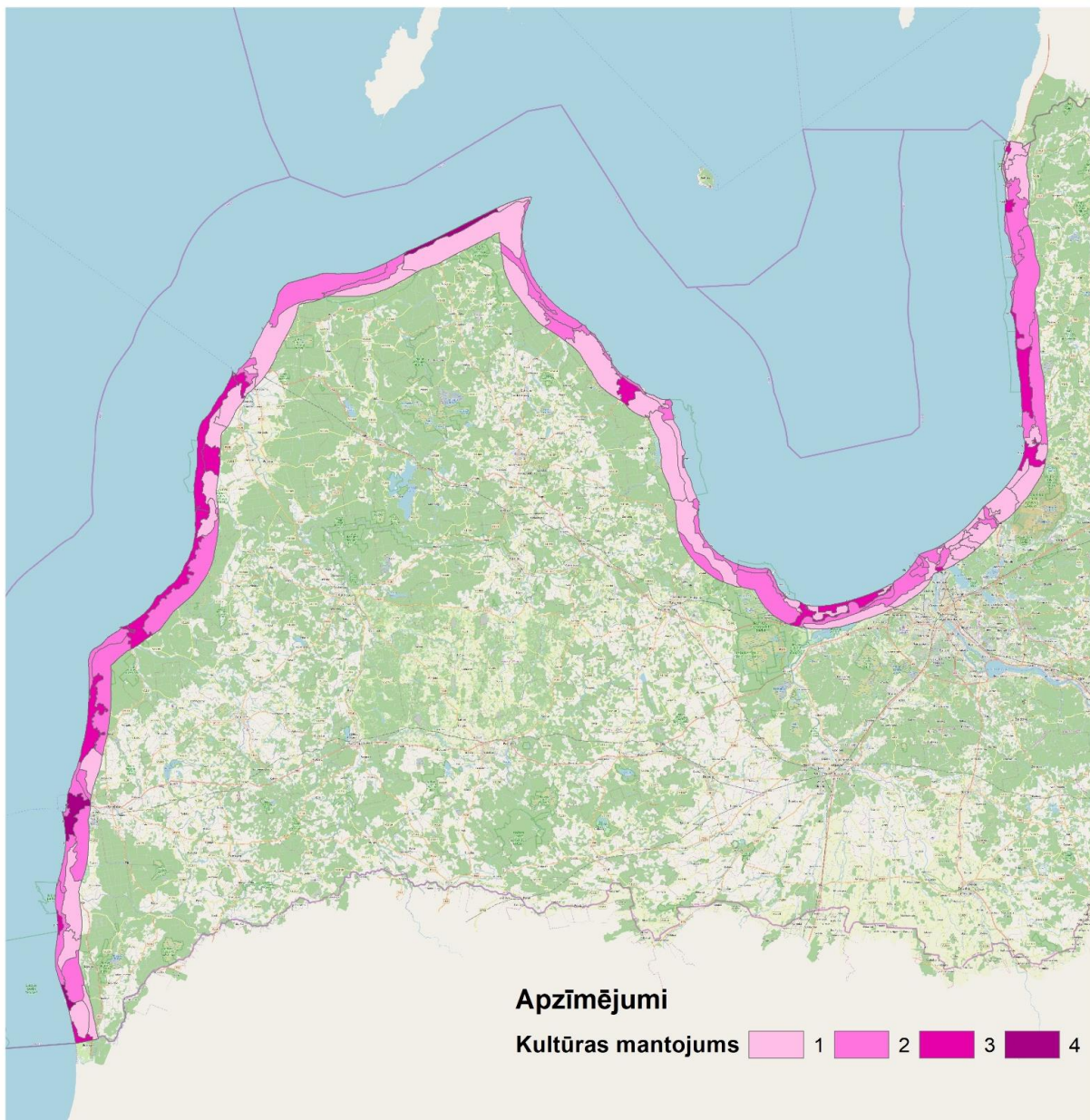
Dabiskuma novērtējums iekšzemes ainavu telpās

Dabiskuma novērtējums pludmales ainavu telpās

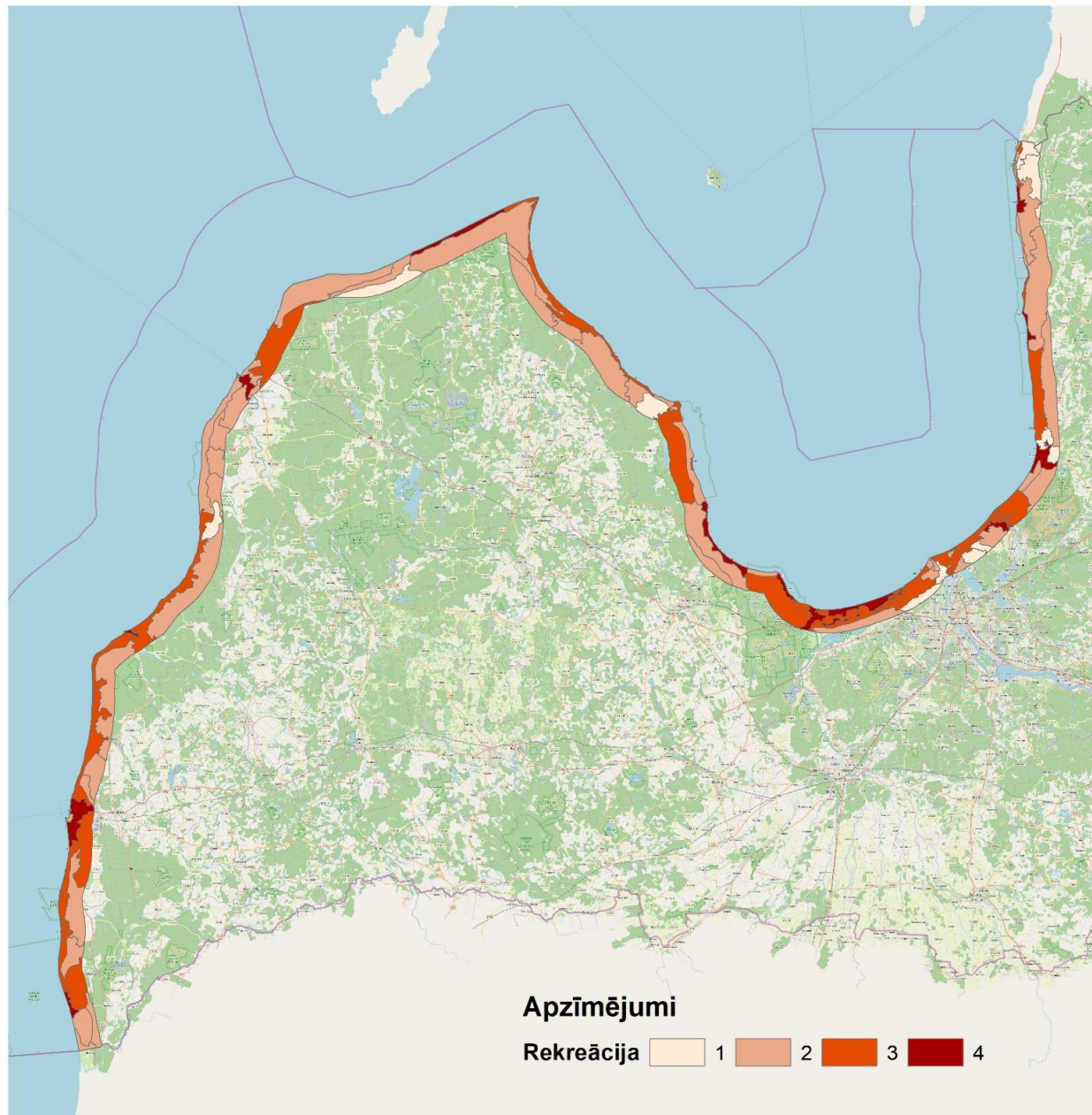
Kultūras mantojuma novērtējums iekšzemes ainavu telpās

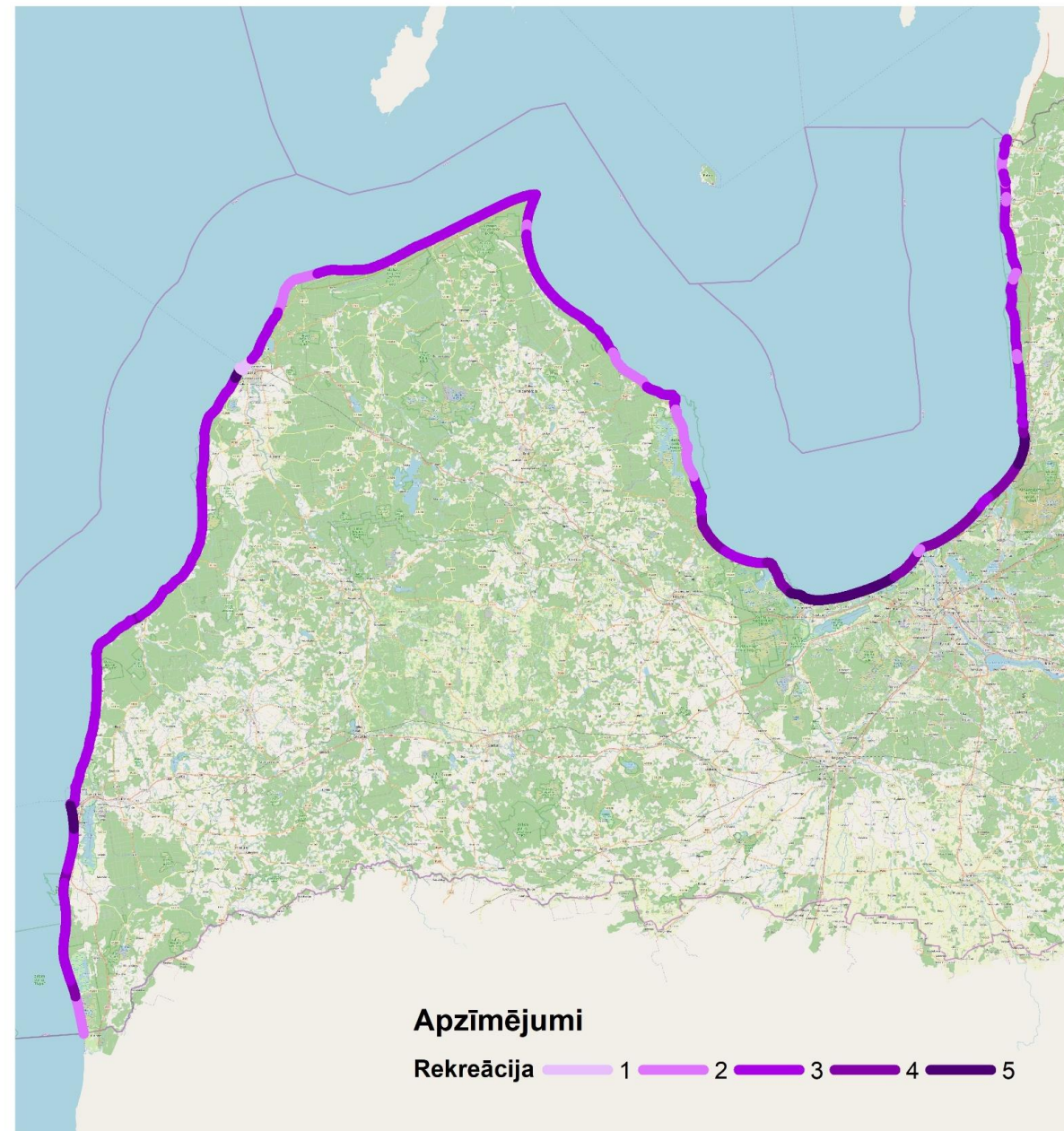
Kultūras mantojuma novērtējums pludmales ainavu telpās

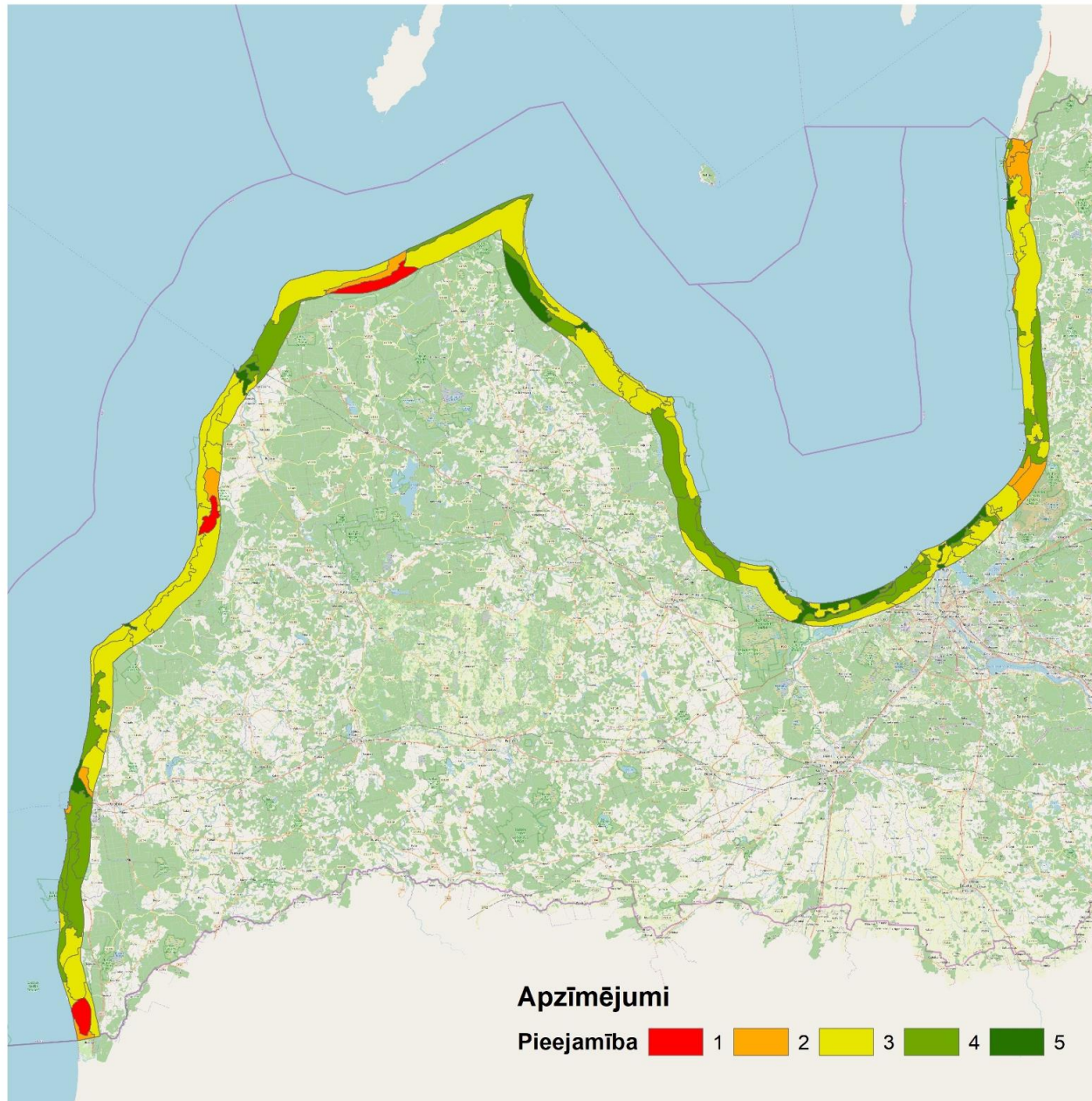
Rekreācijas novērtējums iekšzemes ainavu telpās

Rekreācijas novērtējums pludmales ainavu telpās

Pieejamības novērtējums iekšzemes ainavu telpās

Pieejamības novērtējums pludmales ainavu telpās

Foto: A. Ruskule, Meleku ciems

Foto: K. Veidemane, Sīkrags

Foto: A. Reķe, Gausā jūdze

Foto: A. Ruskule, Meleku ciems

Foto: A. Reķe, Bolderāja

Jūras publiskā pieejamība bildēs

Foto: A. Ruskule, Tūja

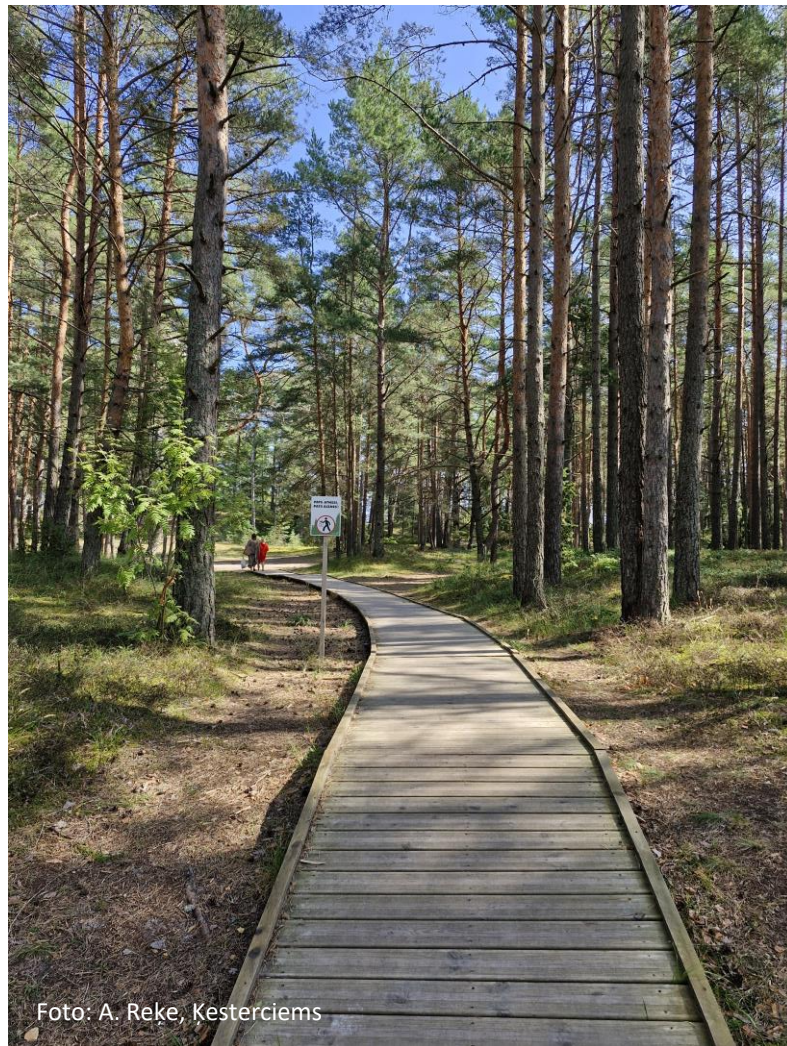

Foto: A. Reke, Kesterciems

Foto: K. Veidemane, Kaltene

Jūras publiskā pieejamība bildēs

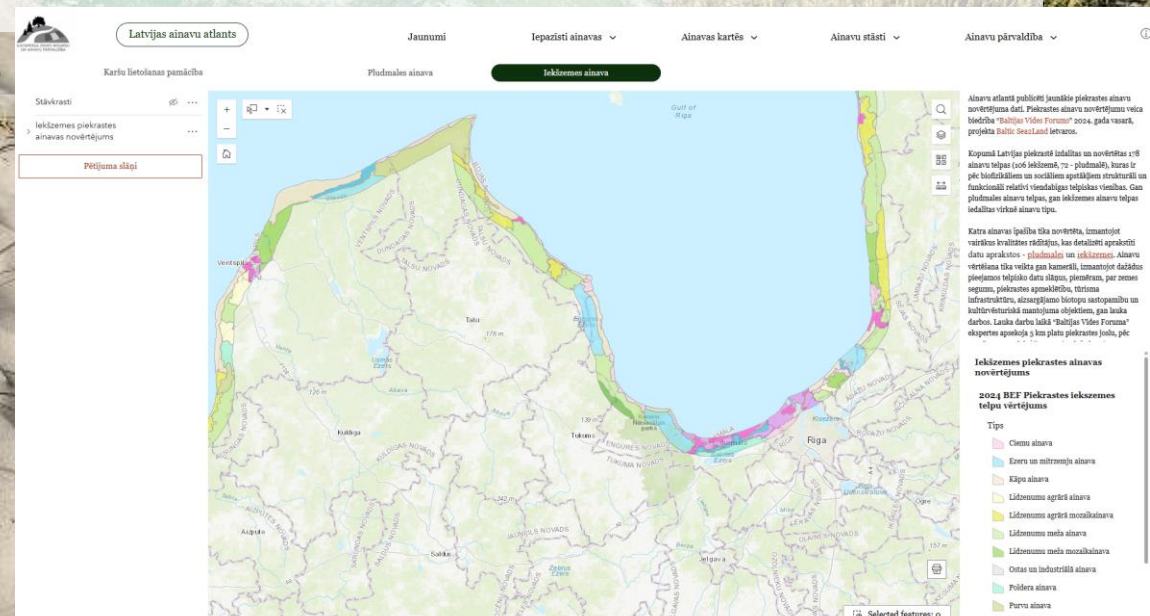

Rezultātu pielietojamība

- Latvijas piekrastes tematiskā plānojuma īstenošanas novērtējums, Kurzemes plānošanas reģiona piekrastes tematiskais plānojums, Latvijas ainavu politikas ieviešanas plāns 2024. -2027.gadam.
- Ainavu īpašību un kvalitātes novērtējums raksturo **kultūras ekosistēmas pakalpojumu potenciālu**, kas ir izmantojams lēmumu atbalstam dažādos plānošanas līmeņos (piemēram, par piekrastes izmantošanu, tūrisma attīstību).
- Rezultāti un to metadati **ir brīvi pieejami un lejupielādējami** (.shp). Rezultātus iespējams analizēt patstāvīgi, izmantojot dažādus vērtētos indikatorus vai kritērijus.
- Darbs ar piekrastes ainavu novērtējuma datiem turpinās.

Piekrastes ainavu novērtējuma rezultāti pieejami Ainavu atlantā:

<https://experience.arcgis.com/experience/6c0b5c1cfaaa4bffb3c44b79158cd93c/page/Piekrastes-nov%C4%93rt%C4%93jums>

Paldies!

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

BLUE ECONOMY

Baltic Sea2Land

Ministry of Smart Administration
and Regional Development
Republic of Latvia

TALLINN UNIVERSITY

ZWIĄZEK MIAST
IGMIN MORSKICH

KURZEME
PLANNING
REGION

Regional Council of
Southwest Finland

SAAREMAA VALD

Stadt Fehmarn

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

REGIONAL
COUNCIL
KYMEN
LAAKSO

Regional Council
of Ostrobothnia

REGIONAL COUNCIL
OF LAPLAND

Project Number: #C018
Interreg Baltic Sea Region Programme 2021-2027